

Paragraaf 5: Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Wij hebben ongeveer 620 ha. aan openbare ruimte en 40 gebouwen in beheer. Een belangrijk onderdeel van onze begroting richt zich op het onderhoud van de openbare ruimte en de gebouwen. Om deze kapitaalgoederen op een acceptabel niveau te houden, is goed beheer noodzakelijk. Gelet op de omvang van de te beheren kapitaalgoederen legt deze continue taak een substantieel beslag op de budgettaire middelen.

Overzicht beheerplannen voor het jaar 2026

Beheerplannen	Door de raad vastgesteld	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Achterstallig onderhoud
Wegen	2016	2027	Ja	Nee
Riolering	2024	2028	Ja	Nee
Groen		(1)	Ja	Nee
Openbare verlichting	2025	2035	Ja	Nee
Civiele kunstwerken	2023	2032	ja	Nee
Mobiliteitsplan	2025	2040	Ja	Nee

(1) Op jaarbasis is er een geactualiseerd inzicht in het te onderhouden groen.

Wegen

In het wegenbeleidsplan 2017-2027 is het onderhoudsniveau voor asfalt en elementen (tegels, klinkers) opgenomen. Het niveau voor asfalt is beeldkwaliteitsniveau B (voldoende) en voor elementen het lagere niveau C (matig). Met behulp van de jaarlijkse visuele wegininspectie, de vastgestelde onderhoudsniveaus en het beheerprogramma stellen we jaarlijks het onderhoudsprogramma op. Hierbij vindt afstemming plaats met andere disciplines zoals riolering en groen om kapitaalvernietiging te voorkomen. Daarnaast zijn er wegen die vervangen (rehabilitatie/reconstructie) moeten worden.

Areaal:

Verhardingstype	Oppervlak in m ²	% van totaal
Verhard: asfalt	1.347.346 m ²	53%
Verhard: elementen	1.207.850 m ²	47%
Totaal	2.555.196 m ²	100%

Het nieuwe beheerprogramma Brutis is inmiddels geïmplementeerd. Met behulp van deze applicatie is het areaal opnieuw bepaald. Het areaal aan verharde wegen in Oost Gelre is met 9% gegroeid ten opzichte van het vorige ijkjaar 2016 (meest recente wegenbeheerplan)

Belangrijkste oorzaken van deze toename zijn de van de provincie overgenomen N312 (Zieuwentseweg-Ruurloseweg-Batsdijk) en de nieuw aangelegde wegen op industrieterreinen en in woonwijken (o.a. Laarberg, Oldenhuis, Brouwhuizen).

Kwaliteit wegennet

In het najaar 2024 is de laatste visuele inspectie uitgevoerd. Als gevolg van uitbreiding van het areaal en de hoge indexcijfers (17,5 tot 30,1 %) in de periode 2022-2024 leverden we flink in op het onderhoudsniveau. We verwachten nu dat we fors meer budget nodig hebben om de beeldkwaliteiten B en C voor respectievelijk asfalt en elementen te garanderen. In het volgende wegenbeleidsplan willen we dit cijfermatig nader onderbouwen.

Financiën

De boekwaarde van wegen bedraagt per 31 december 2024 € 30,5 miljoen. De kapitaallasten bedragen voor 2023 € 2,5 miljoen.

Riolering

De basis voor het rioolbeheer vormen het beheerpakket, de voortdurende rioolinspecties en het Water en Riolering Programma (WRP 2024-2028).

Het Water en Riolering Programma (WRP) beschrijft de noodzakelijke activiteiten om de riolering op een acceptabel niveau te houden en aan de gebruikelijke eisen te laten voldoen. Hierbij wordt nadrukkelijk rekening gehouden met enkele relevante "Social Development Goals" (SDG) zoals omschreven in onze Omgevingsvisie. Daarbij streven we naar het water robuust en klimaat bestendig inrichten van de openbare ruimte. Tot slot beschrijft het WRP de kosten die hiermee gepaard gaan en de consequenties voor de rioolheffing. De kosten van riolering bestaan uit jaarlijkse onderhoudsuitgaven, kapitaalslasten, vervangingsinvesteringen en eventuele DPRA maatregelen. In het WRP ligt de basis om verder te werken aan het beschermen van onze volksgezondheid, het behouden van droge voeten en het bereiken van een goede waterkwaliteit.

In 2016 is het afvalwaterakkoord Wintlicht ondertekend; een samenwerking in de afvalwaterketen tussen de gemeente Winterswijk, Oost Gelre en waterschap Rijn en IJssel. Vanaf 2020 trekken we samen met de 11 gemeenten, provincie, Waterschap en waterbedrijf in de werkregio Achterhoek+ op voor de opgave uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). Op 25 april 2024 is de bestuurlijke visie voor deze samenwerking door alle partijen ondertekend. In 2024 zijn de bovenregionale stresstesten uitgevoerd. In 2025 start de tweede cyclus voor de regionale stresstesten DPRA. In 2025 werken we toe naar beleid voor klimaatadaptatie en naar een omgevingsprogramma Klimaat. We doen actief mee in de regionale "Aanpak Droogte Achterhoek". Wateroverlast bij hevige neerslag speelt vooral in Lichtenvoorde. Samen met het waterschap onderzoeken we mogelijke oplossingen.

Dit alles blijven we doen in goed overleg en afstemming met onze collega's van de afdeling Ruimte & Economie en in samenwerking met het waterschap Rijn en IJssel en Achterhoekse (buur)gemeenten.

De boekwaarde van rioleringswerken bedraagt per 31 december 2024 € 19,3 miljoen. De kapitaallasten over 2024 bedroegen € 1,1 miljoen. De voorziening is per 31 december 2024 € 6,2 miljoen; dit bedrag is nodig om toekomstige investeringen vanuit het WRP te financieren.

Kengetallen:

Omschrijving	eind 2024	eind 2026
Vrijvalriolering	241 km	247 km
Inspectieputten	5550 stuks	5.757 stuks
Kolken	13.570 stuks	13.650 stuks
Drainageleiding	3.700 m1	6.190 m1
Lijngoten	2.542 m1	2.597 m1
Drukunits	724 stuks	728 stuks
Drukunitsleiding	223 km	223 km
Gemaalunits	29 stuks	30 stuks
Gemaalunitpersleiding	5.0 km	5.1 km
Bergbezinkvoorzieningen	6 stuks	7 stuks
IBA's	28 stuks	28 stuks
Aansluitingen (woning en bedrijf)	14.052 stuks*	14.156 stuks

*Hiervan zijn 295 aansluitingen van agrarisch bedrijven

Openbaar groen en water

Het beheer van de openbare ruimte blijven we de komende jaren op het huidige kwaliteitsniveau B (Basis) onderhouden passend binnen het beschikbare budget. Naast het reguliere beheer en onderhoud is het de komende jaren belangrijk om te blijven investeren in een leefbare openbare ruimte door o.a. aandacht te hebben voor zaken zoals tegengaan hittestress, biodiversiteit en waterberging om drogere perioden te overbruggen zodat o.a. beplanting beter bestand is tegen klimatologische omstandigheden. De komende jaren zal het (openbaar) groen een steeds grotere en duidelijkere positie innemen in de inrichting of herinrichting van de openbare ruimte. Waar voorheen het groen in de openbare ruimte als beeldvulling en aankleding werd gezien, zal het de komende jaren een belangrijk voetstuk worden in allerlei plannen.

Openbare verlichting

Bij vervanging van masten en armaturen maken wij een duurzame en energiebewuste keuze. Eind 2018 heeft de raad extra budget beschikbaar gesteld voor het versneld vervangen door LED-verlichting. Vanaf 2020 zijn de eerste vervangingsprojecten uitgevoerd. Ongeveer de helft van het areaal is inmiddels verLED. In de jaren 2026-2028 wordt het laatste deel middels een aantal grotere verLEDdingsprojecten a circa 1000 stuks armaturen per jaar wijk en/of dorpsgevijs vervangen

Civil technische kunstwerken

Voor het onderhoud van civieltechnische kunstwerken (zoals bruggen en complexe duikers) hebben wij een beheerplan voor de jaren 2023 t/m 2033. In dit beheersplan is een onderhoudsregime opgenomen. Daarbij maken we verschil tussen jaarlijkse onderhoudskosten en de uitgaven voor groot onderhoud en vervangingen.

Speelvoorzieningen

Jaarlijks wordt een onafhankelijke veiligheidsinspectie uitgevoerd naar de speeltoestellen en de directe omgeving. Elk kwartaal vinden omwille van veiligheid en functionaliteit inspecties van de speelvoorzieningen plaats. De geconstateerde gebreken worden direct hersteld zodat de toestellen aan het Attractiebesluit voldoen. Inmiddels is het beleid 'Bewegen, Ontmoeten en Spelen' vastgesteld. Zowel in 2024 als mede in 2025 gaan we speelondergronden van rubber tegels vervangen door valdempingszand. Dit om veiligheidsredenen, maar ook om hittestress tegen te gaan.

Gemeentelijke gebouwen

Om deze kapitaalgoederen op een acceptabel niveau te houden, is ook hier goed beheer noodzakelijk. Deze 39 gebouwen (en 4 kunstwerken) kunnen grofweg onderverdeeld worden in gebouwen voor eigen gebruik en gebouwen verhuurd aan derden. We beheren deze gebouwen volgens een meerjaren-onderhoudsplanning, als zodanig grotendeels verankerd in de meerjarenbegroting. Het kwaliteitsniveau dat we hanteren is functioneel, sober en duurzaam (kwaliteitsniveau 3 NEN 2767). Verder hanteren we de regierol en wordt de uitvoering van het beheer door derden gedaan.

Voor zover bekend zijn er geen financiële consequenties t.a.v. het beleidskader. De benodigde budgetten zijn in de begroting opgenomen. Voor een paar gebouwen is het onduidelijk wat er in de toekomst mee gaat gebeuren. Hierdoor stellen we uit oogpunt van beheer gewenste vervangingen uit. Een paar gebouwen zullen (hoogstwaarschijnlijk) gesloopt gaan worden. Het verduurzamen (onder andere in het kader van Europese wetgeving EED en regionaal c.q. gemeentelijk beleid) van gemeentelijke gebouwen zal de komende jaren extra aandacht krijgen. Er is een inventarisatie gemaakt van te verwachten maatregelen. Er wordt bezien of deze werkzaamheden zo veel mogelijk in combinatie met reeds gepland onderhoud uitgevoerd kunnen worden. Extra middelen voor verduurzaming zullen verankerd moeten worden in de begroting. De beheerplannen zijn door NIBAG begin 2024 geactualiseerd en worden jaarlijks geïndexeerd. De financiële uitwerking is de grondslag voor de onderhoudsbudgetten.

Financiële uitwerking: aan onderhoud gebouwen wordt voor 2025 een bedrag uitgegeven van € 870.000.

De reserve groot onderhoud gebouwen bedraagt per 31 december 2023 circa € 3,4 miljoen.

Kengetallen

De kengetallen voor gemeentelijke gebouwen zoals opgenomen in de meerjarenonderhoudsplanning betreffen 39 gebouwen (locaties) met een totaal BVO van 32.755 m² in onderhoud, bestaande uit:

- 4 gebouwen voor eigen personeel (inclusief serviceteam en villa Raadhuisstraat 6)
- 2 brandweerkazernes
- 3 gebouwen voor sport (verenigingen)
- 4 gebouwen voor recreatie (hertenkampen etc.)
- 9 gebouwen voor multifunctioneel gebruik
- 4 woningen
- 2 muziekkoepeles
- 4 overige (monumentale) gebouwen (stadstoren, stadsboerderij, Vion gebouwtjes en dodenhuisje alg. begraafplaats)
- 1 slooppand
- 4 scholen (tijdelijk)
- 2 gebouwen voor cultureel gebruik
- 4 kunstwerken + overig

Afschrijvingen

Wij hanteren voor de vervangingsinvesteringen de nota afschrijvingenbeleid.

Water

Het meeste oppervlaktewater in de bebouwde kommen is in eigendom overgedragen aan het waterschap Rijn & IJssel. Voor het oppervlaktewater dat deel uit maakt van de openbare ruimte streven we in het beheer en onderhoud naar versterken ecologie, biodiversiteit en houden we op basis van de Wet Natuurbescherming steeds meer rekening met bijzondere Flora & Fauna. Praktische werkzaamheden stemmen we af in een reguliere overlegcyclus met het waterschap.

